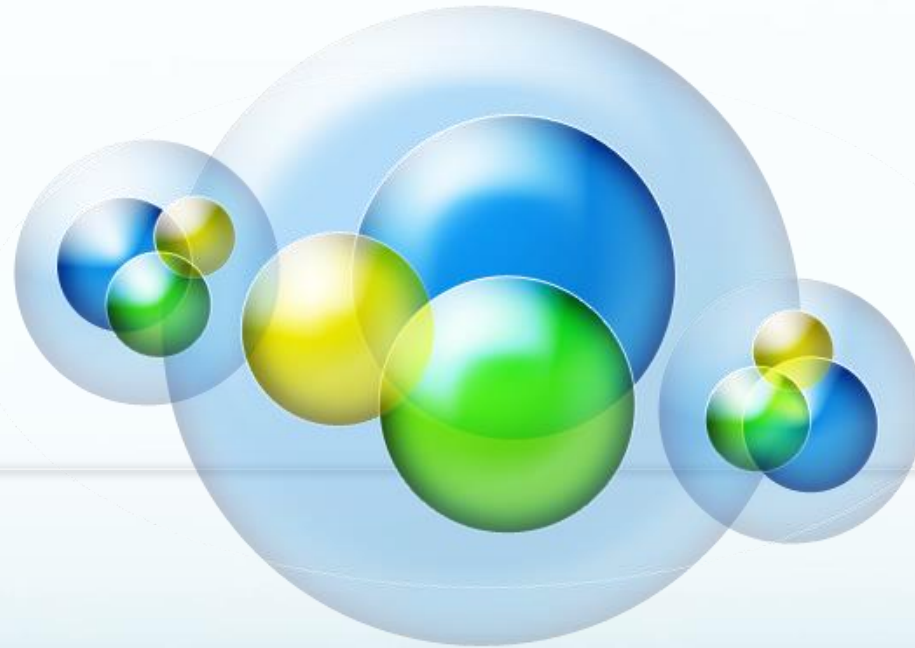

Bekkenfysiotherapie

Diagnostiek en Therapie

Joke Groot, Bekkenfysiotherapeut

Gezondheid

‘Health as the ability to adapt and to self manage, in the face of social, physical and emotional challenges.’

Huber M et al.

How should we define health? BMJ. 2011

bekkenfysiotherapie

‘De mens kan beperkingen, aandoeningen of ziekten het hoofd bieden en een zinvol en waardig leven leiden, onder voorwaarde dat iemand beschikt over **gezondheidsvaardigheden** dan wel in staat gesteld wordt deze vaardigheden te verwerven’.

Bekkenbodembodem functies en dysfuncties

Goede bekkenbodembodem: beweeglijk, flexibel, veerkrachtig

functies: aan en ontspannen

openen, sluiten, ondersteunen

dysfuncties: - onderactief / te zwak

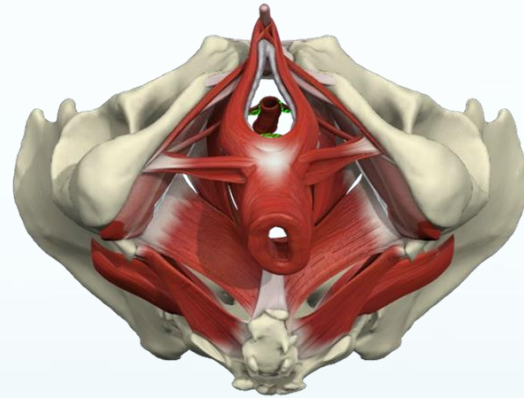
- overactief / te gespannen

- dyssynergie /coördinatieprobleem

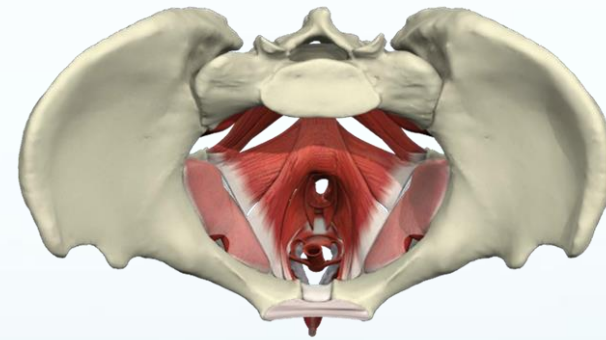
Pelvic floor muscle contraction

‘up to 30% of women are unable to perform a correct voluntary pelvic floor muscle contraction (PFMC)’

© Primal Pictures 2011

PRIMAL

© Primal Pictures 2011

PRIMAL

Bo, K. et al 1988 Neurourology and urodynamics

How reliable is a personal belief to perform a pelvic floor muscle contraction

observational study N 958, early post delivery

- 500 unable to demonstrate a correct PFMC
- Personal conviction to perform PFMC proved false 33,3%
- Re-evaluation after verbal instruction 74% improved

Vermandel A, 2015

Etiologie bekkenbodemdysfuncties

- Trauma levator ani 20-40% primi parae DeLancey 2003, Dietz 2005, Albrich 2012
- Trauma/stretch pudendal nerve Snooks 1986
- Constitutioneel zwak bindweefsel Kerkhof 2014

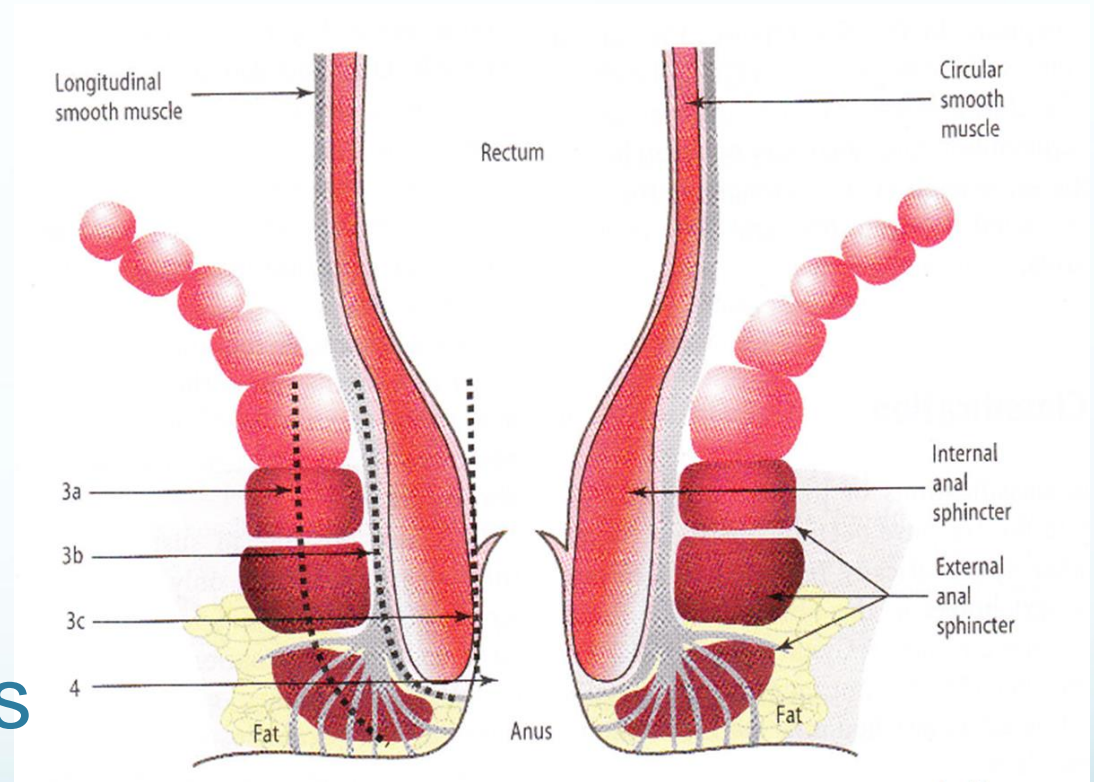
totaal ruptuur indeling volgens Sultan

3a: <50% EAS

3b: >50% EAS

3c: EAS+IAS

4 : EAS +IAS+rectum slijmvlies

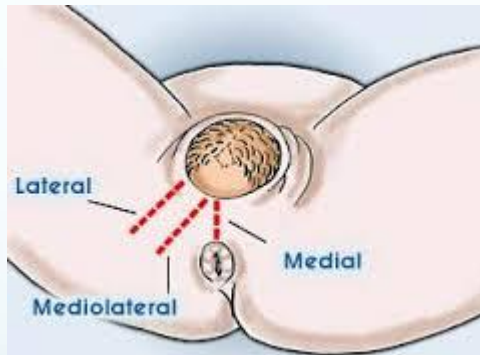
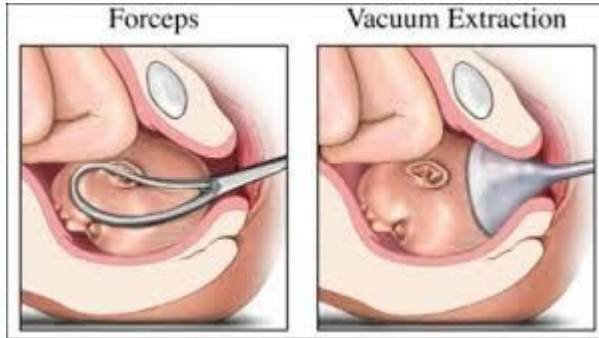

Risicofactoren totaalruptuur bij de bevalling

- Primipariteit
- Toenemende duur van de uitdrijvingsfase;
- Afwijkende hoofdligging anders dan Aav (grootste risico bij kruinligging);
- Vaginale kunstverlossing
- Toenemende neonatale hoofdomtrek, toenemend kindsgewicht.

Altman 2007, Baghestan 2010, Baumann 2007, Bodner-Adler 2001, Ekeus 2008, de Leeuw 2001, Raisanen 2009 en Thies-Lagergren 2011

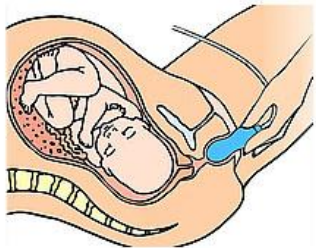
Beïnvloedbare factoren preventie totaal ruptuur

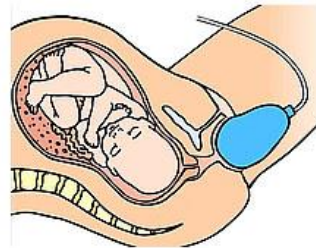
1. Bij noodzaak kunstverlossing ->vacuüm boven forceps
2. Bij kunstverlossing -mediolaterale episiotomie, hoek ≥ 60 graden
3. BFT: geen lit. ter preventie totaalruptuur
4. Geen preventief effect perineum massage (antenataal >34wkn) en Epi-No

Richtlijn Totaal ruptuur NVOG 2013

1. Het versterken van je bekkenbodemspieren

2. Het zacht oprekken van spieren en weefsels

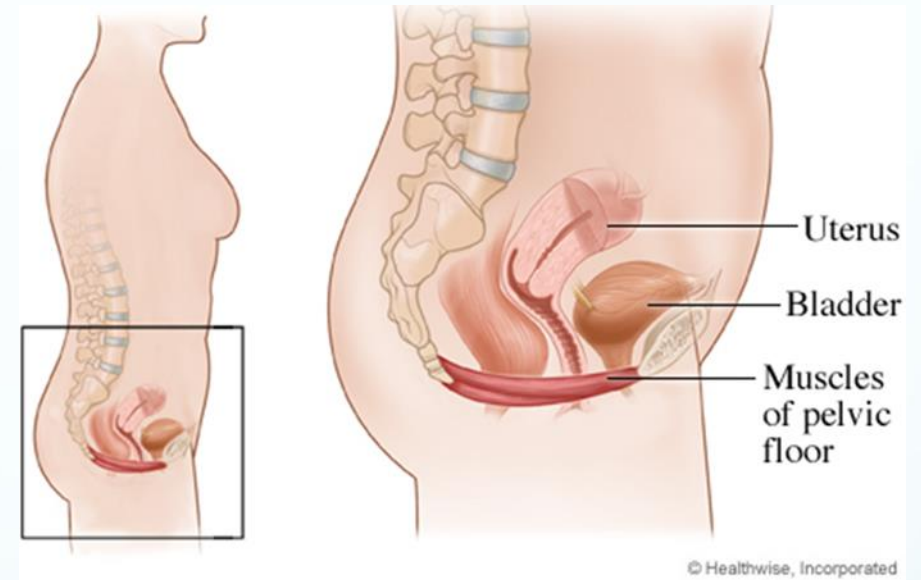
3. Nabootsen van de geboorte

Epi-No

Bekkenfysiotherapie is gericht op musculoskeletale dysfuncties in de bekkenregio

Klachten:

- bewegend functioneren
- blaas, darm, verzakkingen, seksualiteit en pijn

Deze klachten beïnvloeden de gezondheid: fysiek, mentaal, emotioneel en psychosociaal

Bekkenfysiotherapeutische diagnose ICF

ICF International Classification of Functioning, disability and health

Anamnese:

- Aard, ernst en duur van de klacht, defecatie- en mictiepatroon, voeding- en vochtintake
- VG: proctologie, gynecologie, obstetrie, urologie, seksuologie
- Co-morbiditeit, coping strategieën, psychosociale klachten
- Status continentie componenten: spier- en reservoirfunctie, consistentie feces, (h) erkenning gezondheidsprobleem en samenwerking daartussen

Diagnostiek: inspectie vulva, perineum, anus

Positie patiënt positie: supine, li. zijlig

- **Rust:** anatomische abnormaliteiten, conditie huid, sensibiliteit, prolaps
- **Contractie:** (verbale instructie) perineale elevatie, descensus, paradoxaal, co-contractie
- **Hoesten:** ventrale of caudale beweging
- **Persen:** relaxatie, descensus perineum, rectale prolaps

Diagnostiek: palpatie bekkenbodembodem

Rust: zwak, normaal, sterk, enig defect, pijn

Contractie: afwezig, zwak, normaal, sterk

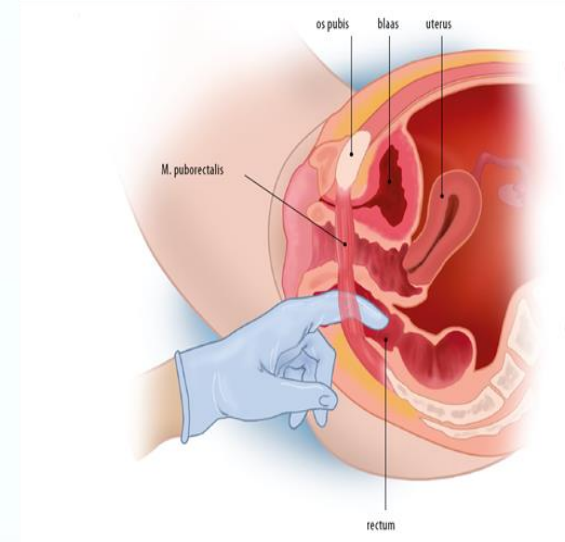
hoestreflex: afwezig, aanwezig

asymmetrie: post./ant. – left/right

Relaxatie: afwezig, partieel, volledig

Persen: relaxatie met descensus, paradoxaal

source: Standardization of Terminology...Messelink et al. Neurourology and Urodynamics 2005

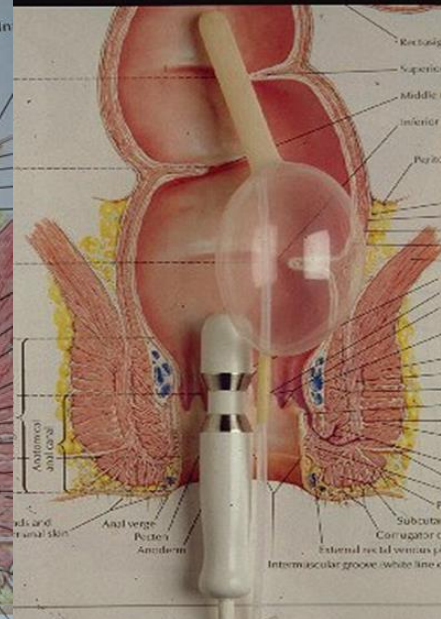
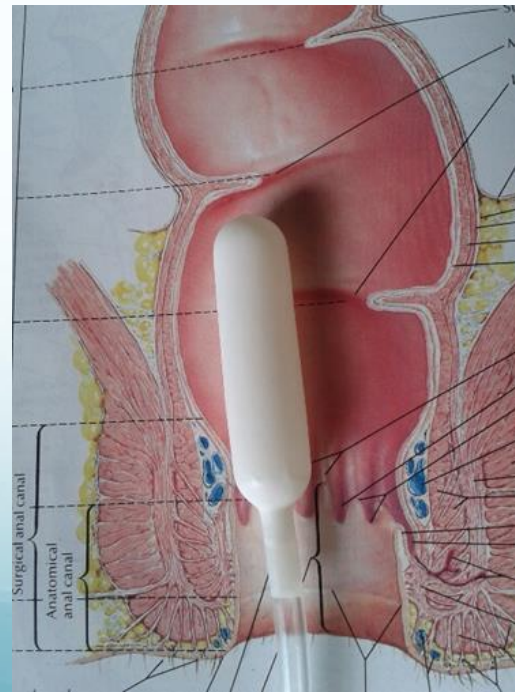

Diagnostiek aanvullend

Rectale ballon: eerste gevoel, aandrang, rectale capaciteit

evacuatie rectale ballon

Biofeedback: s EMG - anale electrode

Bekkenfysiotherapeutische diagnose

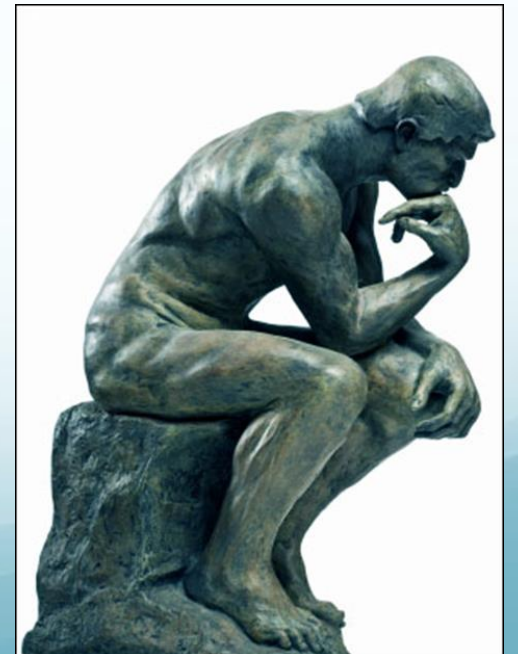
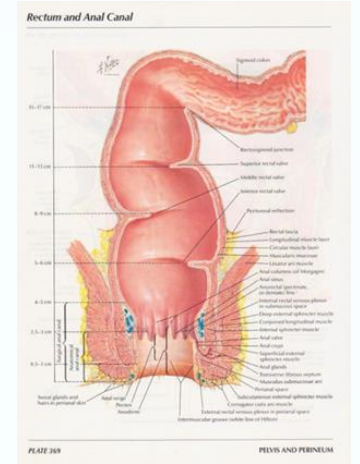
- Bekkenbodemdysfunctie: te zwak, te strak, dyssynergie
- Defecatiehouding en gedrag
- Voeding - en vochtinname
- Houding: 'un-natural alignement' -> ademhaling, spanning bekkenbodem
- Beperking - participatie stoornis

Behandelplan (1)

informatie en advies:

- anatomie en fysiologie spijsvertering
- autonome zenuwstelsel: fight/flight/freeze <-> rest /digest
- belang van ontspanning voor optimale spijsvertering
- ligging en functie van de BB
- defecatiemechanisme, toilethouding
- vocht/vezels, dagboek, leefstijl
- sportadviezen

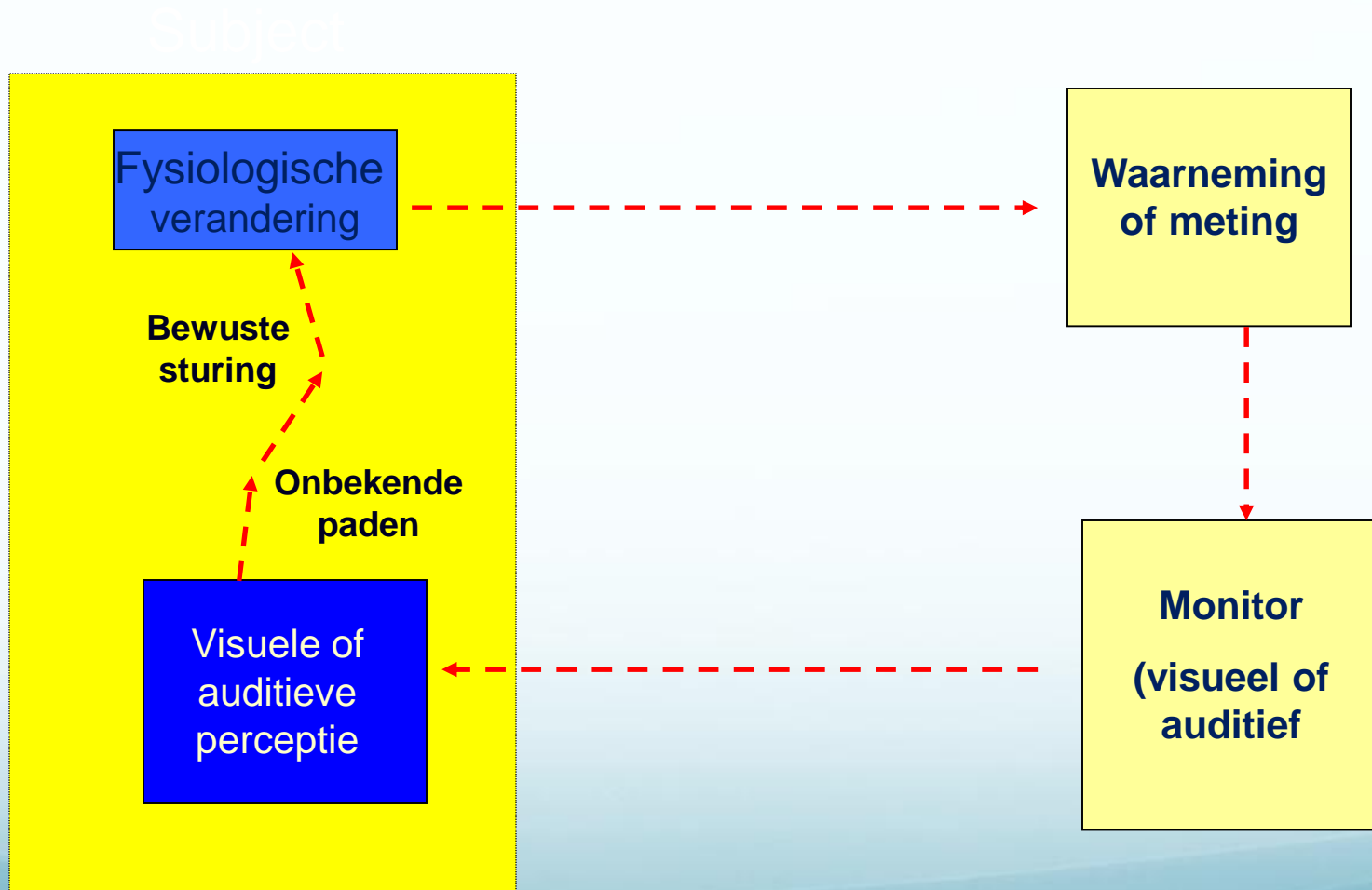
Behandelplan (2)

Verbeteren van continentie componenten: biofeedback/oefentherapie

- spierfunctie
- reservoirfunctie
- consistentie feces
- (h)erkennen gezondheidsprobleem
- samenwerking continentie componenten

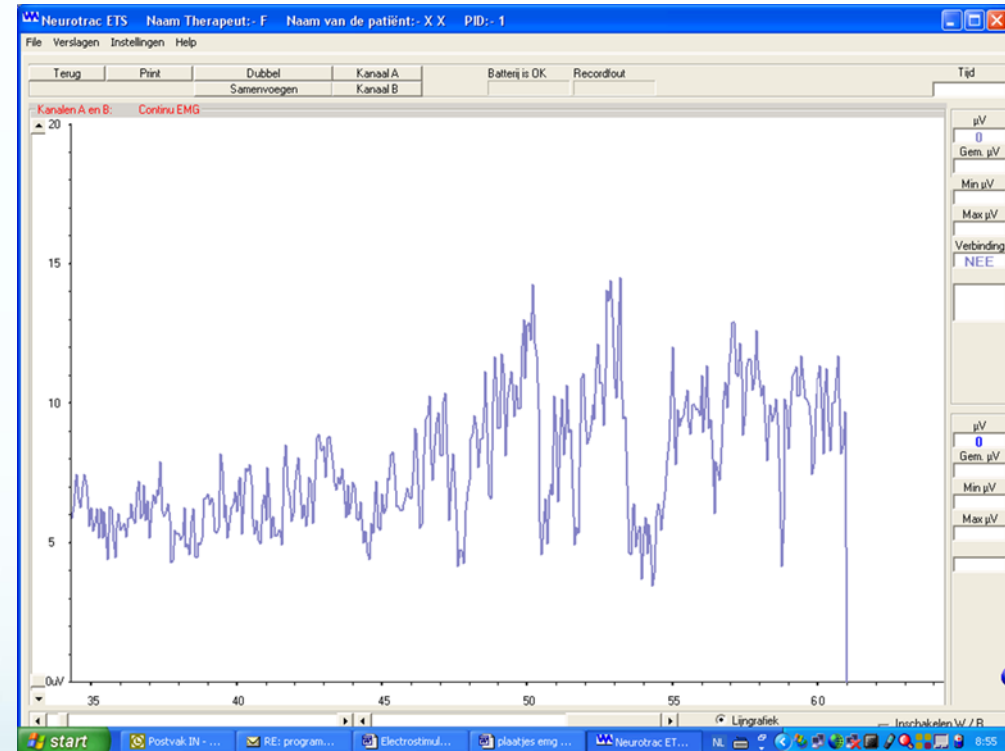
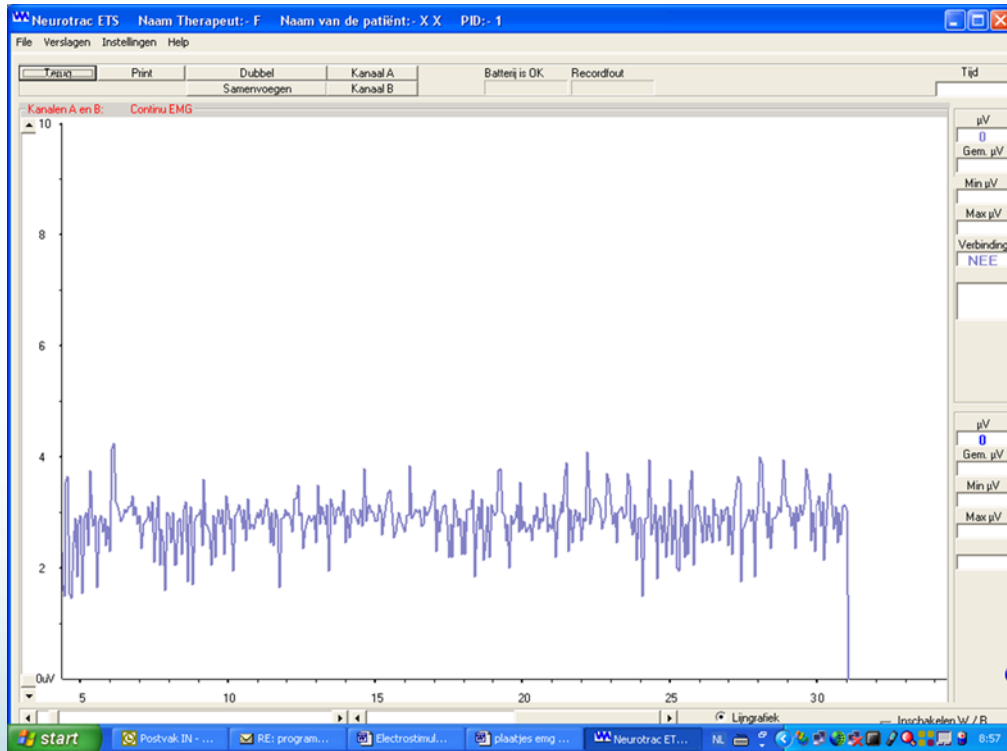
Feedbackloop

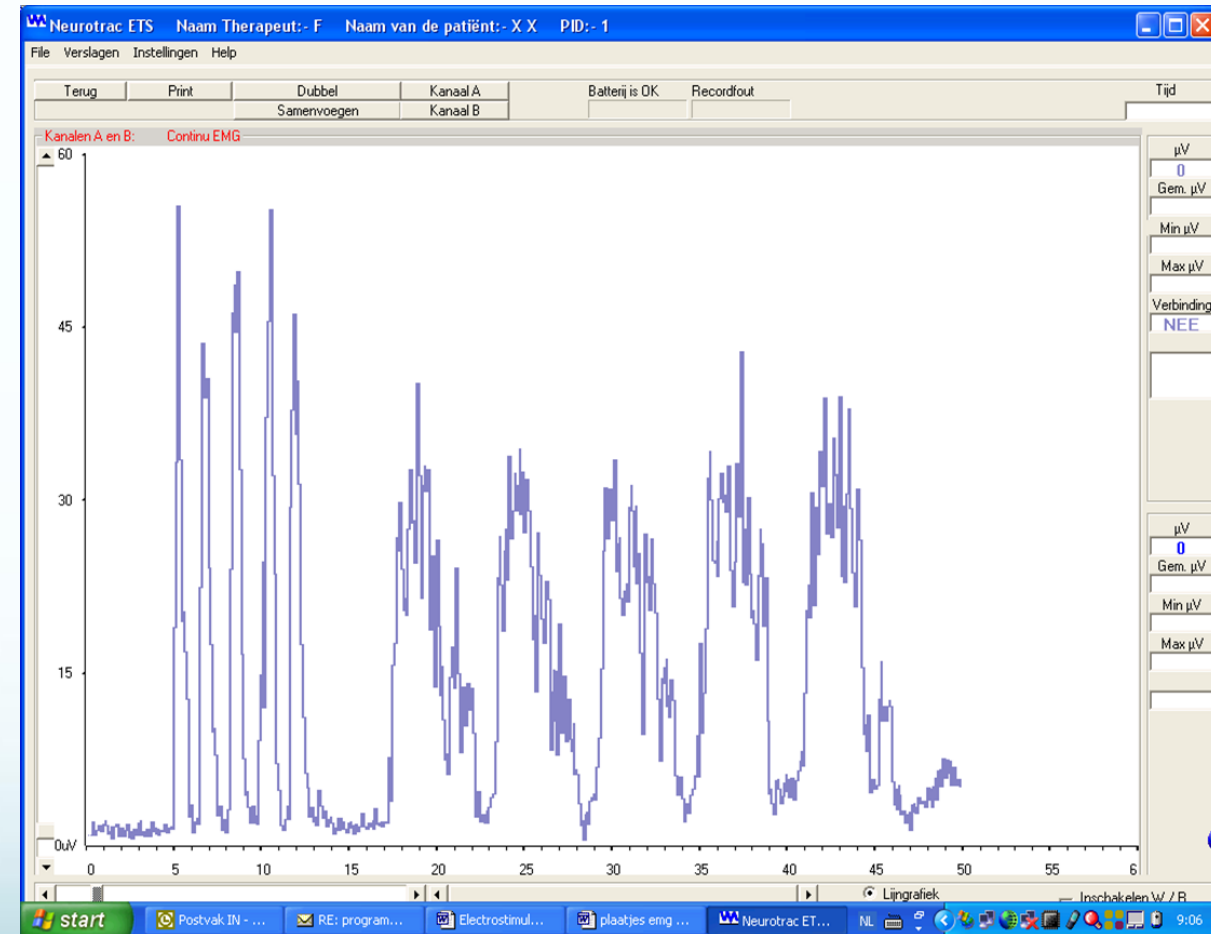
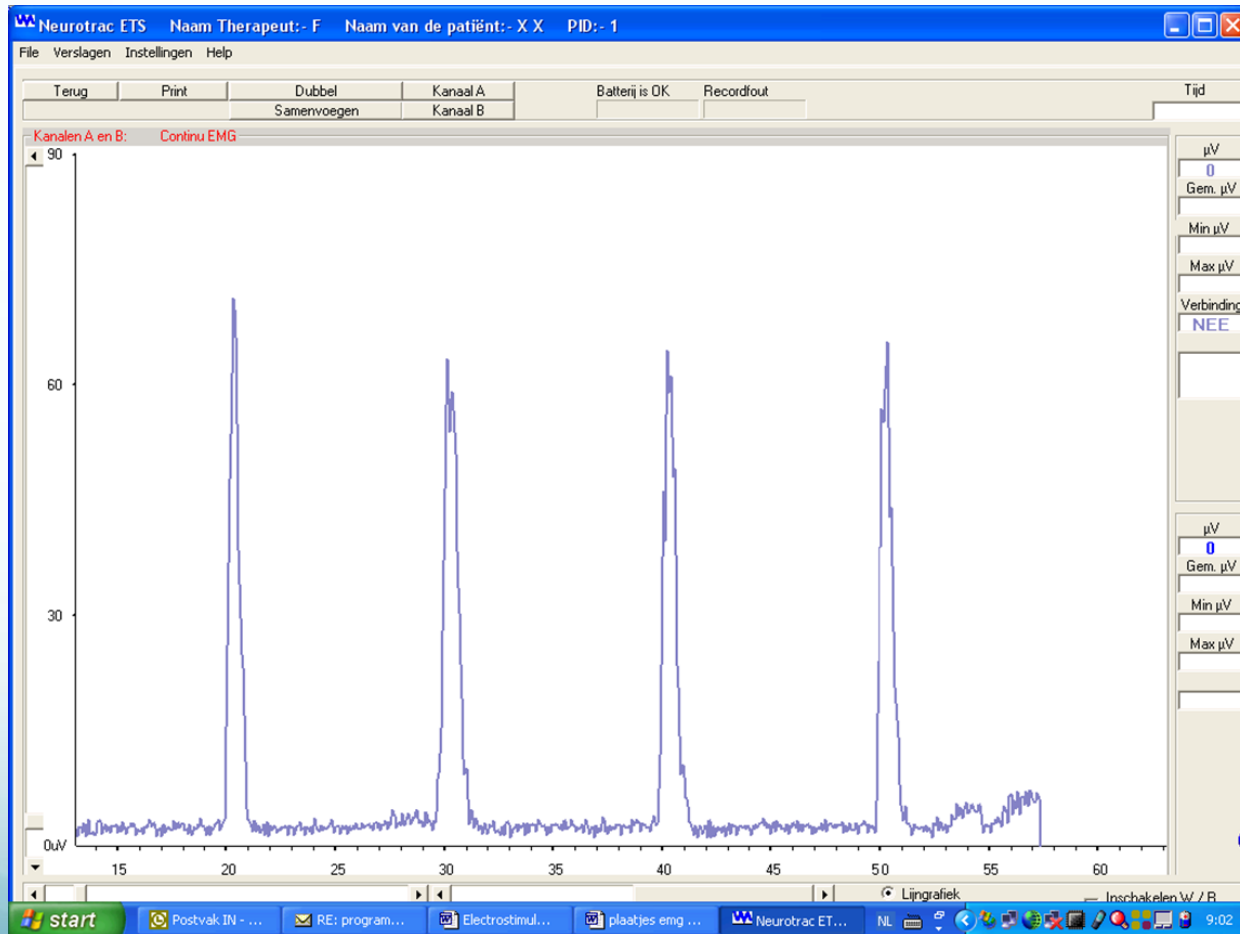
Conditie s emg feedback

- detecteerbare en meetbare respons
- variabiliteit in de respons
- waarneembare sensatie
- actieve betrokkenheid en motivatie

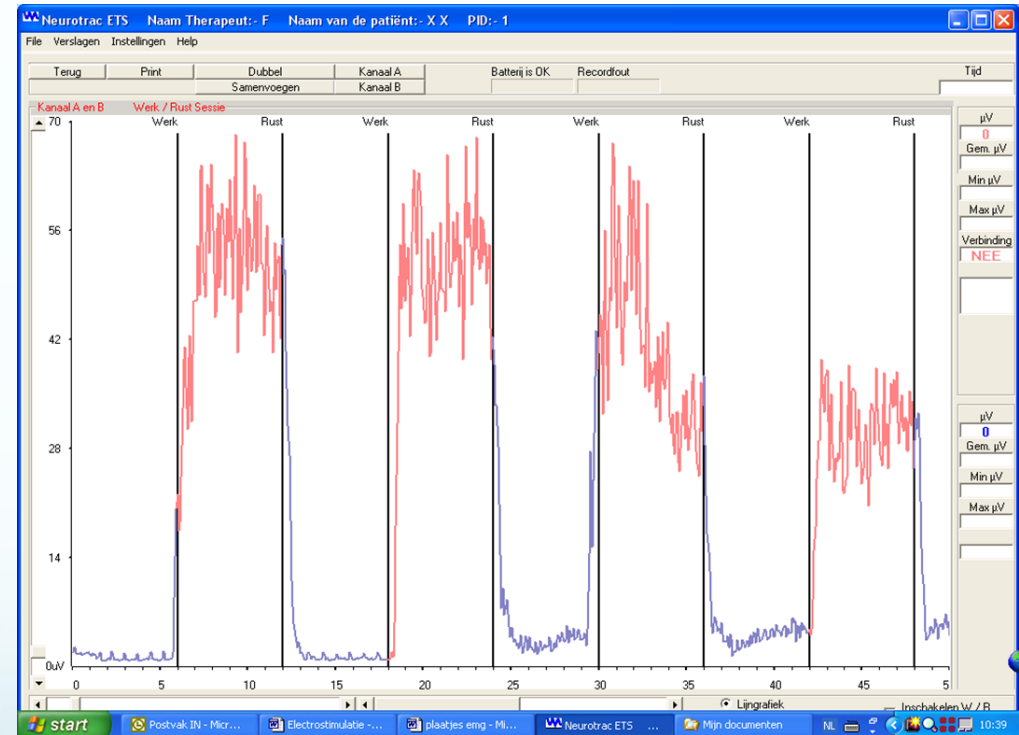
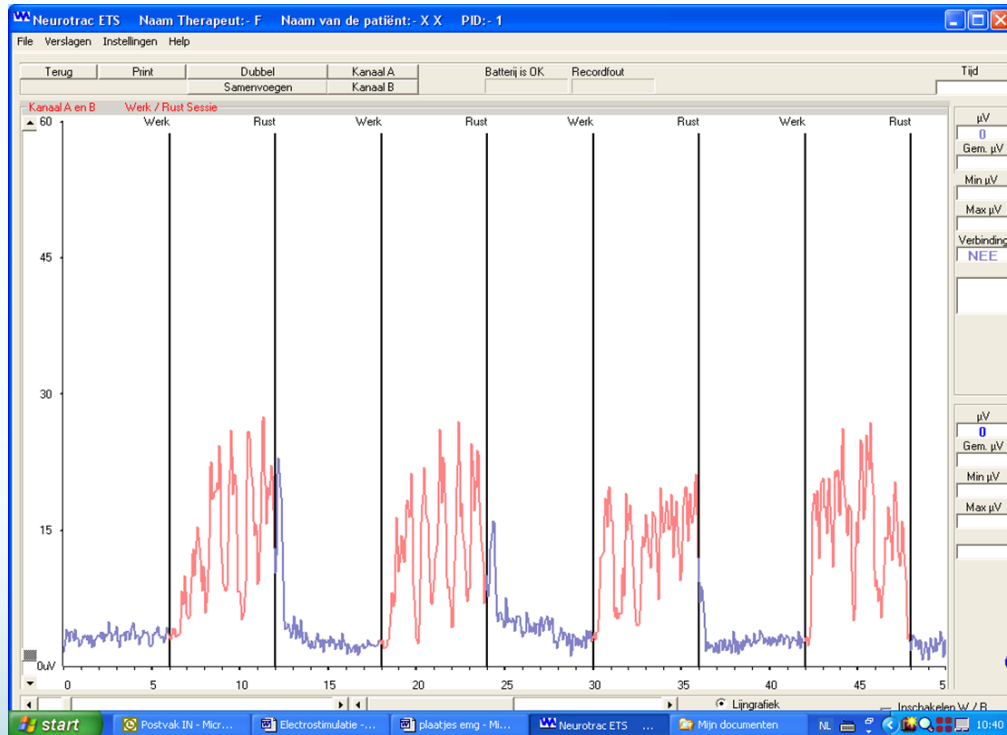
Tijdens rust

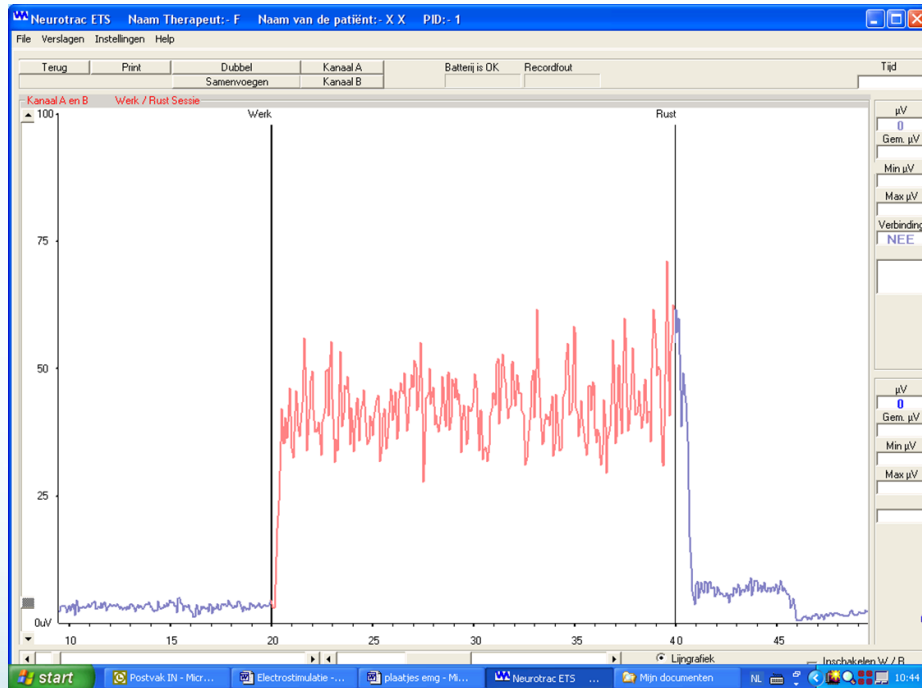
1 sec. contractie

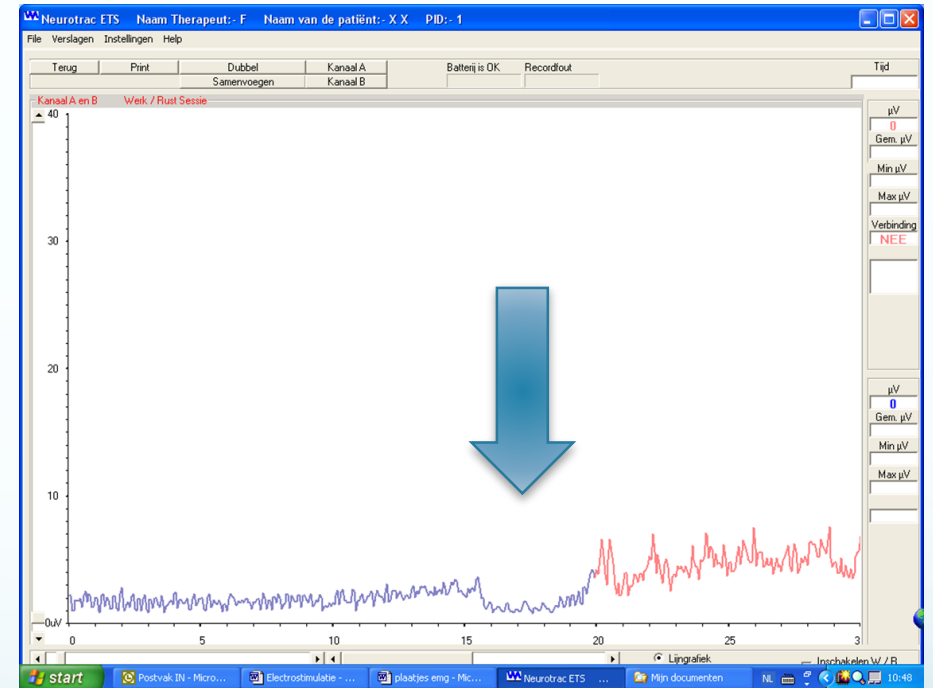
6 sec. contractie

contractie 20 sec.

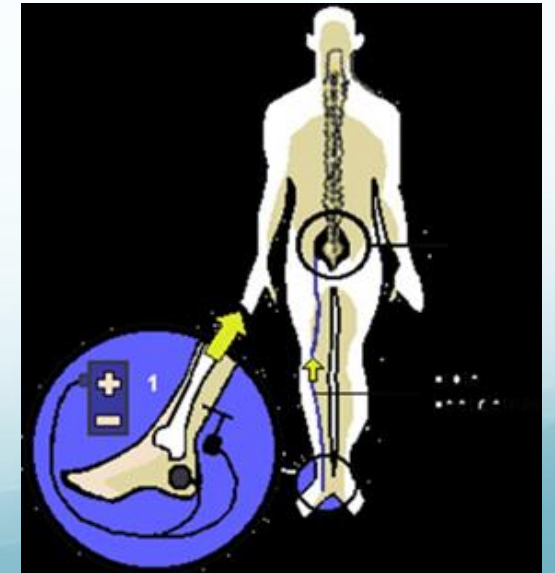
tijdens persen

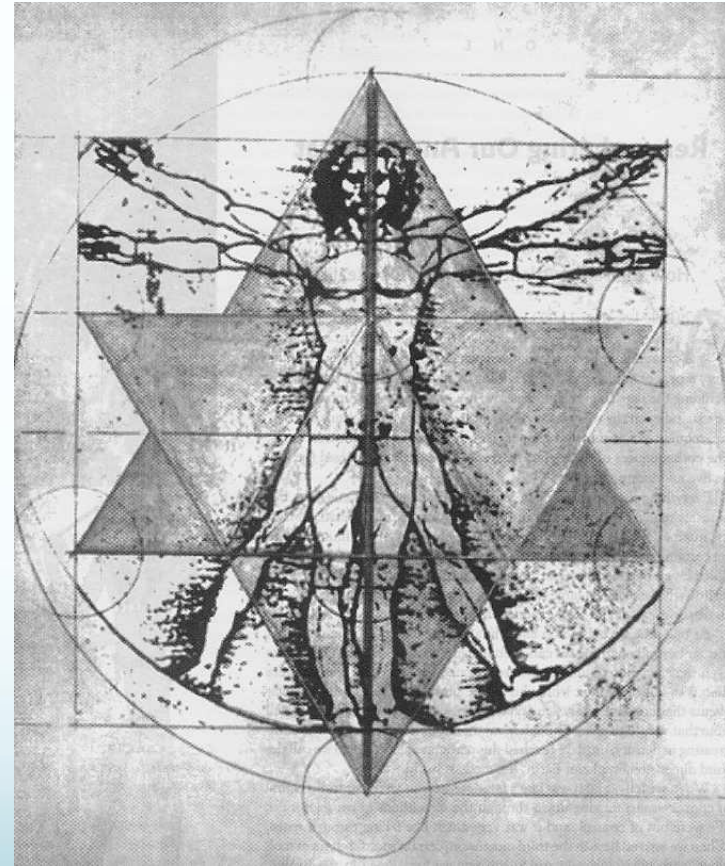
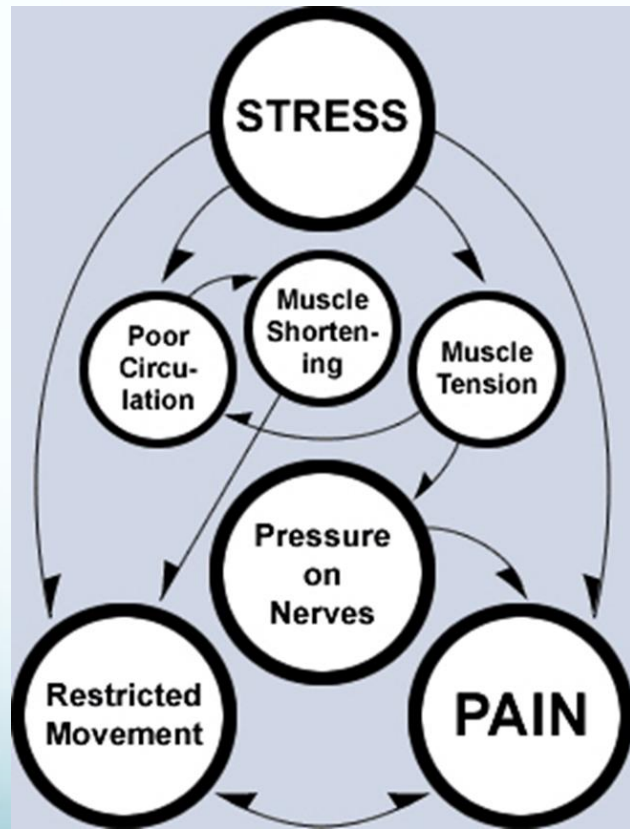

elektrostimulatie

- Intra – anaal: besef bekkenbodembodem contractie
- PTNS - Posterior Tibial Nerve Stimulation
fecale urgency / incontinentie

Aandacht voor: ontspanning houding, ademhaling en beweging

With **PATIENCE**

TRUST

and the right

Support

Even the most
FROZEN of
Creatures can
begin to
Thaw

and become
RESILIENT
ONCE MORE

STRESS REDUCTION METHODS

Bekkenbodempfysio- FI

RCT of biofeedback for FI

Norton, Kamm e.a. (Gastroenterology 2003)

- Britse studie St Marks Hospital 171 patienten
- 4 groepen
  1. Standaard adviezen
  2. Idem met uitleg sfincteroefeningen
  3. Idem met poliklinische computergestuurde biofeedback
  4. Idem met thuis biofeedback EMG apparaat
- Alle groepen verbeterden, groep 3 niet beter dan 1 (54%)
  - Incontinentiescore verbeterde
  - Kwaliteit van leven en psychologische status
  - Anale drukken in rust en bij aanspannen
  - Na een jaar meeste patienten onveranderd
- Conclusie
  - Totaalpakket van maatregelen en adviezen mbt dieet, oefeningen, toilet-attitude die bij biofeedback gegeven worden zijn heel belangrijk

Conclusie bekkenfysiotherapie

- Bekkenfysiotherapie – combinatie van verschillende technieken
- Belang fysiotherapeutische diagnose en adequaat trainingsprogramma
- Belang goede interactie patient - fysio

